

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1998-1999

10 november 1998

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR BUITENLANDSE EN EUROPESE AANGELEGENHEDEN

Interpellatie van mevrouw Cecile Verwimp-Sillis tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over de stand van zaken met betrekking tot de uitbouw van een Vlaams ontwikkelingsbeleid

Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden

Dinsdag 10 november 1998

VOORZITTER : De heer Jef Sleetckx

– *De interpellatie wordt gehouden om 15.37 uur.*

Interpellatie van mevrouw Cecile Verwimp-Sillis tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over de stand van zaken met betrekking tot de uitbouw van een Vlaams ontwikkelingsbeleid

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Verwimp tot de heer Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, over de stand van zaken met betrekking tot de uitbouw van een Vlaams ontwikkelingsbeleid.

Mevrouw Verwimp heeft het woord.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, deze interpellatie betreft het beleidsplan Vlaanderen-Europa 2002 – Vlaanderen in de wereld, samenwerken in verantwoordelijkheid en solidariteit voor een duurzame ontwikkeling, waarop we meer dan drie jaar hebben moeten wachten, maar dat we uiteindelijk dan toch van de Vlaamse regering hebben gekregen.

Graag had ik eerst even de doelstellingen van het beleidsplan overlopen. In zijn voorbeschuiving stelt de minister-president dat deze beleidsbrief inzake een eigen ontwikkelingssamenwerking een krachtige uitnodiging is tot eenieder die terzake reeds verantwoordelijkheid opneemt of zich hier in de toekomst voor wil inzetten. Het is dus een oproep tot mede- en samenwerking.

Het vorige algemeen Vlaams beraad werd eind april 1987 gehouden. Na meer dan tien jaar blijkt

ook de minister-president overtuigd van de noodzaak aan herhaling. Mijn eerste vraag aan de minister-president luidt dan ook als volgt : hoe ver staat het met de omzetting in daden van deze krachtige uitnodiging en het nemen van initiatieven om zoveel mogelijk actoren bij het beleid te betrekken via – zoals u het zelf stelt – een permanente dialoog met het Vlaams Parlement, de NGO's, de sociale partners en de universiteiten ?

Over de huidige Vlaamse initiatieven hangt een waas van magisch realisme. We hebben nogal wat vragen over de motivatie en de criteria bij het ontstaan van een aantal van deze initiatieven. Men zou het vrij literair uitgedrukt als volgt kunnen verwoorden : de minister ging weldoende rond, steun rondstrooiend aan projecten en projectjes. In de beleidsbrief Vlaanderen Internationaal van 1995 werd het bilateraal buitenlands beleid getoetst aan negen criteria, waarbij de ontwikkelingsnoden maar voor één negende relevant werden geacht. Dit is wellicht de reden waarom er weinig samenhang en aanzet tot strategie te ontwaren is. Het is een allerm minst geïntegreerd en coherent beleid, wat het Vlaams ontwikkelingsbeleid volgens het nieuwe beleidsplan nochtans dient te zijn.

Eén van de kenmerken van het ontwikkelingsbeleid is concentratie en bundeling van de krachten. Welnu, ik tel zestien begunstigde landen en een twintigtal beleidsdomeinen. Dit kan men bezwaarlijk bestempelen als concentratiebeleid voor een deelstaat van eerder geringe omvang en inwonersaantal. Bovendien zou het Vlaamse beleid comple mentair zijn aan het federale. Welnu, amper drie van de betrokken landen krijgen prioritaire steun en aandacht op beide niveaus. Blijkbaar zijn de vollen voor de criteria nog niet voor 100 percent op elkaar afgestemd.

Een deel van de opdracht wordt door de Vlaamse regering gedelegeerd naar de VVOB, de Vlaamse Vereniging voor Opleidingsprogramma's in het

Verwimp-Sillis

Buitenland. Deze vereniging werd in 1982 opgericht en in 1998 omgevormd tot de VVOTB, de Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en Technologische Bijstand, met een gewijzigde opdracht. Na al die jaren zou ik willen aandringen op een onafhankelijke, externe evaluatie van het functioneren en de impact van de vereniging, omdat onder meer het risico van de substitutiecoöperatie om de hoek loert in de sector van de ontwikkelingssamenwerking.

Het Vlaams beleid is eerder vraag- dan aanbodgedreven. Dit is de logica zelve, maar klinkt verfrissend na de beruchte witte of roze olifanten uit het verleden van het ABOS.

Er worden uiteraard criteria gehanteerd voor de financiering van projecten. Het eerste criterium is de mate waarin de projecten bijdragen aan de opbouw en ontwikkeling van het land. Het tweede is de mate waarin de uitvoering van de projecten op korte termijn ten goede komt aan de bevolking en meer bepaald aan de beoogde doelgroepen. Daarbij moeten de projecten alleszins aansluiten bij de prioriteiten van de armste groepen in de betrokken landen. Het derde criterium is de pilootwaarde en het multiplicatoreffect. Het vierde is het perspectief op autonome voortzetting door de lokale partners en het vijfde criterium is de beschikbaarheid van Vlaamse expertise. Dit is zeker niet altijd het belangrijkste in te brengen criterium. Ikzelf zou liever uitdrukkelijk uitgaan van de expertise in het betrokken land. Ik denk dat de mensen in derdewereldlanden vaker gebaat zijn met een handige Harry of Luc die kan luisteren dan met 'mijnheer de expert'. Expertise in onderwijs of eender welke sector in Vlaanderen betekent trouwens lang niet hetzelfde als expertise in onderwijs of andere sectoren in een ontwikkelingsland.

Belangrijk is dat bij het opzetten van concrete samenwerkingsprojecten een werkelijk partnerschap tot stand komt tussen Vlaanderen als donor en aanbrenner van expertise enerzijds en het partnerland anderzijds. Maar als dit het uitgangspunt is, waarin bestaat dan de wederkerigheid van het partnerschap?

Voor de erkenning van de projecten is een adviescommissie opgericht. We vragen uitdrukkelijk om daarin mensen met terreinervaring op te nemen en samen met het parlement de criteria te bespreken waaraan projecten moeten voldoen om steun te krijgen van de Vlaamse overheid.

Om complementair te kunnen werken is uiteraard samenwerking en overleg nodig tussen de federale en regionale ministers. Vandaar dat de aangekondigde Interministeriële Conferentie voor Internationale Samenwerking en Duurzame Ontwikkeling zo snel mogelijk moet worden opgericht – indien dit nog niet is gebeurd – in de hoop dat deze meer mogelijkheden biedt dan de nu bestaande Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid.

Duurzaam is een begrip dat gelukkig vaak aanwezig is in deze tekst van het beleidsplan. De vrouw komt evenwel slechts één keer aan bod. We moeten daarvoor wachten tot pagina 23. Het valt duidelijk op dat de genderdimensie zo goed als volledig ontbreekt in het Vlaams beleid. Het is nochtans ondenkbaar te spreken over de kwaliteit van de ontwikkeling van het zuiden zonder oog te hebben voor de essentiële rol die vrouwen spelen in de maatschappij.

Minister-president Luc Van den Brande : Uw bedenking zou terecht zijn indien deze tekst door een man of uitsluitend door mannen was geschreven. U zou echter moeten vertrekken vanuit de vanzelfsprekendheid dat mannen en vrouwen niet alleen in ontwikkeling, maar op alle vlakken "equal partners" zijn.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Toch ligt de eindredactie duidelijk bij een man en moeten we inderdaad wachten tot pagina 23 voordat aandacht wordt besteed aan de vrouw.

In de sociale programma's moet er prioritaire aandacht zijn voor de gelijke toegang van vrouwen tot onderwijs, sociale voorzieningen en informatie, voor gelijke kansen in arbeid en voor gelijke arbeidsomstandigheden en loon. Discriminatie van vrouwen moet actief worden tegengegaan. Vanuit genderperspectief bestaan er talrijke voorbeelden, bijvoorbeeld het stelsel van de microkredieten, dat vooral dankzij vrouwen zeer efficiënt bijdraagt tot de sociale ontwikkeling van vele derdewereldlanden.

Sensibilisering en ontwikkelingseducatie zijn volgens ons het belangrijkste element van internationale solidariteit. Over het Vlaamse programma van mondiale vorming hebt u mij naar aanleiding van een interpellatie goed nieuws gegeven. De oprichting van de VLIO is momenteel bijna afgerond. Beter laat dan nooit. Uiteraard rekenen we ook op sensibiliseringscampagnes in de vorm van permanente mondiale vorming.

Verwimp-Sillis

Ik wil hier een lans breken voor een actieve medewerking van Vlaanderen aan het actieprogramma "Jubilee 2000". Dat programma steunt op het eeuwenoud christelijk gebruik van schuldkwijtschelding. Op die manier kan men met een nieuwe lei beginnen. Mijn concrete vraag is om onder bepaalde voorwaarden de schulden kwijt te schelden voor de landen waar samen het miljard armste mensen wonen. Schuldkwijtschelding is van vitaal belang voor een arm land. Schulden doden immers.

Na Nicaragua is Mozambique het land met de grootste schuld. Volgens het IMF betaalt het jaarlijks meer schulden af dan het aan gezondheidszorg en onderwijs samen besteedt. Indien het land nog maar de helft van zijn schuldaflossing kon investeren in gezondheidszorg en onderwijs, konden dagelijks 300 kinderlevens en 16 kraammoe-derlevens worden gered. Deze cijfers komen uit het ontwikkelingsrapport van de VN. Daarin staat dat een stijging met gemiddeld 1 percent van de investeringen in gezondheidszorg en opvoeding de kindersterfte met 2,5 percent terugdringt.

Voor de schuldverlichting hebben het IMF en de Wereldbank een nieuw initiatief genomen, dat is gebaseerd op duurzaamheid. Duurzaamheid staat voor het bedrag dat een land kan betalen zonder daaraan compleet ten onder te gaan. Die duurzaamheid houdt geen verband met het bedrag dat het land nodig heeft voor zijn ontwikkeling. Het heeft dus niets met duurzame ontwikkeling te maken. Volgens de Wereldbank is een jaarlijkse schuldvereffening van 20 tot 25 percent van de exportinkomsten duurzaam.

Na de nederlaag van Duitsland in 1945 drongen de geallieerden aan op een schuldvereffeningsratio van 10 percent van de export. Dat is de helft van het IMF-criterium. De Duitse onderhandelaars schermten toen met criteria van ontwikkeling en wederopbouw om te argumenteren dat 10 percent niet duurzaam was. In Londen kwam men in 1953 tot een akkoord voor een schuldexportratio van 3,5 percent. Het nut van een massale schuldkwijtschelding is evident. Ze vormde een van de pijlers van het Duitse economisch wonder. Op de G8-conferentie in Birmingham op 16 mei 1998 was uitgerekend Duitsland de ergste tegenstander van een schuldverlichting voor Mozambique. Duitsland verzette zich ertegen dat de schuld van Mozambique zou worden verminderd tot 16 percent. Dat is viermaal wat Duitsland verkreeg na de overeenkomst in 1953.

Mozambique verkeert nochtans ook in een naoorlogse situatie. 75 percent van de schuld houdt verband met de gevolgen van de apartheid in Zuid-Afrika en de burgeroorlog in Mozambique zelf. De Duitse regering weigert te antwoorden op de vraag of het dan verkeerd was om 45 jaar geleden aan te nemen dat 10 percent schuldexportratio niet duurzaam was en zo niet, waarom Mozambique nu anders wordt behandeld dan Duitsland toen.

Het overgrote deel van de schuld werd aan de ontwikkelingslanden opgedrongen door de overmaat aan petrodollars in de jaren zeventig. Zuid-Afrika wordt nu aangemaand om de schuld af te betalen die tijdens het apartheidsregime werd opgebouwd. Die schuld houdt verband met de wapens waarmee op de huidige leiders werd geschoten en met de infrastructuur en de soldaten die dienden om president Mandela op te sluiten.

Omdat schuld doodt en elke ontwikkeling remt, heeft een solidariteitsbeleid maar zin als we binnen onze mogelijkheden initiatieven steunen van schuldverlichting voor de armste landen. Mijn beschrijving van de internationale actie Jubilee 2000 was misschien wat lang, maar ik reken op uw steun voor de campagne.

De voorzitter : De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer Paul Van Grembergen : Met een aantal elementen ben ik het niet volledig eens, mevrouw Verwimp. Eenzijdigheid en overdrijving in één bepaalde richting maken uw uiteenzetting soms ongeloofwaardig. Ik betreur dat. U zegt bijvoorbeeld dat de schuld van Zuid-Afrika grotendeels verband houdt met de aankoop van wapens om de heer Mandela gevangen te houden. Dat vertekent de geschiedenis. Mede in opdracht van de VS en de hele politieke Westerse wereld werd Zuid-Afrika in die periode beschouwd als het enige echte houvast op het Afrikaans continent tegenover de penetratie door het oostblok en de Russische en Chinese agitatie. De staatsschuld van Zuid-Afrika heeft vooral daarmee te maken, en houdt slechts voor een fractie verband met de onderdrukking. De staatsschuld is dus vooral ontstaan door internationale omstandigheden en door het feit dat Zuid-Afrika een pion was op het internationale schaakbord. Mevrouw Verwimp, waarom verzwijgt u dat ? Waarom versterkt u de vertekening nog door te zeggen : 'en bovendien was ook dat er nog bij'. Ik begrijp niet dat de geschiedenis telkens zo eenzijdig wordt geschreven.

De voorzitter : Mevrouw Verwimp-Sillis heeft het woord.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Ik rond af. De financiële middelen zijn beperkt. Ze moeten bijgevolg selectief worden aangewend. Bovendien moeten de fondsen goed worden beheerd.

Welke aanzetten heeft de Vlaamse regering, meer dan drie jaar na haar aantreden, genomen ? Wil iedereen die in Vlaanderen al verantwoordelijkheid opneemt, zich hiervoor in de toekomst inzetten ? Ik nodig deze mensen uit om mee te werken aan een eigen Vlaamse ontwikkelingsvisie en -beleid.

Ten tweede, welke stappen werden gezet om de werking en impact van de VVOB en de momenteel reeds door de Vlaamse Gemeenschap gesteunde initiatieven te evalueren ? Wordt het Vlaams Parlement regelmatig geïnformeerd over de beslissingen, standpunten, realisaties en evaluaties inzake de samenwerking met de ontwikkelingslanden, niet enkel voor bilaterale initiatieven, maar ook in het kader van multilaterale organisaties ? Het Vlaams Parlement moet inzake krijgen in de beleidsvisie van deze organisaties.

Welke aanzet werd gegeven om een concentratiebeleid te voeren, met betrekking tot zowel het aantal landen als het aantal beleidsdomeinen dat complementair is met het federale niveau en dus overleg vergt ? Bij het opzetten van concrete samenwerkingsprojecten moet een echt partnerschap ontstaan, dat is gebaseerd op wederkerigheid en op de expertise in de betrokken landen.

Heeft de regering erover gewaakt dat de initiatieven die Vlaanderen binnen zijn bevoegdheden in het zuiden steunt, aansluiten bij de prioriteiten van de armste groepen in die landen ? Werden er in de Adviescommissie Ontwikkelingssamenwerking personen opgenomen met terreinervaring ?

Heeft de regering het Vlaams Parlement meegedeeld aan welke criteria ontwikkelingsprojecten moeten voldoen om in aanmerking te komen voor gelijk welke vorm van steun van de Vlaamse overheid, en op welke wijze deze projecten zullen worden gecontroleerd en geëvalueerd ?

Heeft ze een aanzet gegeven om met de federale regering een interministeriële conferentie voor internationale samenwerking en duurzame ontwikkeling op te richten met het oog op geregeld overleg omtrent alle internationale activiteiten ? Heeft ze ten slotte in haar beleid voldoende oog voor de sensibilisering van de bevolking te lande over

duurzame ontwikkeling en mondiale solidariteit. Heeft de regering daartoe concrete plannen uitgewerkt en er de benodigde middelen voor ter beschikking gesteld ?

De voorzitter : De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, collega's, ook ik zou graag de internationale overeenkomst gehonoreerd zien waarbij schulden aan ontwikkelingslanden worden kwijtgescholden, opdat deze landen opnieuw zouden kunnen beginnen. In het grootste deel van die ontwikkelingslanden zijn echter regimes aan de macht die zich bedienen van dictatuur, uitbuiting en afspraken met de internationale maffia. De maffia beweegt zich op alle terreinen, zowel officieel als officieus en op schurkachtige wijze.

Wie is er gebaat met het kwijtschelden van die schulden ? Niet de bevolking ter plaatse, want de uitbuiting en de mishandeling gaan verder en het economisch systeem blijft verziekt. Het enige wat men daarmee doet, is een nieuwe kans geven aan die leiders om opnieuw een schuldenberg op te bouwen met hun grijpgrage handen. Dat is het diabolische en onaanvaardbare van de situatie.

Ik zou ook wel een kwijtschelding willen, maar ben niet blind voor de realiteit. Men zal in zo een geval geen schulden kwijtschelden aan individuele mensen, maar aan de misdadigers in die regimes.

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik ben gelukkig dat de ontwikkelingsproblematiek de leden van onze commissie niet onverschillig laat. Dat is al herhaaldelijk gebleken en geeft me de gelegenheid om de evolutie te schetsen. Ik zal zo duidelijk mogelijk trachten te antwoorden op uw concrete vragen.

De Vlaamse overheid heeft niet stilgezeten sinds de goedkeuring van het Beleidsplan Vlaanderen in de Wereld – Samenwerken in verantwoordelijkheid en solidariteit voor een duurzame ontwikkeling. In 1998 werden bijvoorbeeld 45 projecten goedgekeurd voor een bedrag van 164.476.150 frank.

Deze interpellatie staat in verband met de bespreking van de begroting voor 1999 en de daarbijhorende beleidsbrief. Een aantal punten komen in de beleidsbrief terug. Ik wil er in zekere mate naar verwijzen in antwoord op de vragen uit de interpellatie.

Van den Brande

Het Beleidsplan Vlaanderen in de Wereld, Samenwerken in verantwoordelijkheid en solidariteit voor een duurzame ontwikkeling werd bezorgd aan de voornaamste actoren op het gebied van ontwikkelingssamenwerking : het NCOS, Coprogram, het Rode Kruis Vlaanderen, het Platform Handicap en Ontwikkelingssamenwerking en de VLIR. Op uitdrukkelijke vraag van het NCOS hebben mijn kabinet en de administratie Buitenlands Beleid al overleg gepleegd met het NCOS en Coprogram. Zo kunnen de actoren op het terrein hun bedenkingen formuleren en zelf voorstellen doen bij de uitvoering van het beleidsplan.

Op 18 juni 1998 namen mijn kabinet en de administratie deel aan een studiedag van het PHHOS om samen met vertegenwoordigers van NGO's die in de gehandicaptensector actief zijn, na te denken over en te luisteren naar hun betrachtingen op het vlak van duurzame ontwikkeling. Dat was voor ons een heel interessante uitwisseling van informatie.

Het is de bedoeling dat het overleg met de ontwikkelingssector uitmondt in de oprichting van een Vlaams forum voor ontwikkelingssamenwerking. Dit vereist echter een grondige voorbereiding en overleg. Het forum zal de actoren de gelegenheid geven om wat in het veld leeft, te kanaliseren. Dat is niet betuttelend bedoeld, maar als een stroomlijning, zowel voor de sector als voor de overheid. We willen de ontwikkelingssamenwerking in en buiten Vlaanderen wat beter in kaart brengen. Ik geloof dat dit het duurzame ontwikkelingsbeleid alleen maar ten goede kan komen.

De middelen van de VVOB komen voor het grootste deel van de federale overheid. Er is een akkoord tussen het ABOS en de VVOB voor de periode van 1998 tot 2002 met een financieringsveloppe van 290 miljoen frank per jaar. Van de Vlaamse overheid krijgt de VVOB dit jaar 80 miljoen frank.

De VVOB besteedt permanent zorg aan de kwaliteit van de programma's. Deze bekommernis om de kwaliteit uit zich in het gebruik van diverse instrumenten. De VVOB organiseert regelmatig evaluatiezendingen naar de projecten die ze uitvoert. Voor de evaluatie van de door de Vlaamse overheid ondersteunde initiatieven richtte de VVOB voor de meeste projecten een stuurgroep op met, naast experts terzake en leden van de onderwijsinspectie, ook een vertegenwoordiger van de departementen Onderwijs en Buitenlands Beleid.

Tijdens de vergadering van de raad van bestuur van de VVOB van 12 oktober 1998 werd beslist een stuurgroep op te richten, naar analogie met de samenwerking tussen de VVOB en het ABOS. Deze stuurgroep zal samengesteld worden uit vier afgevaardigden van de Vlaamse Gemeenschap en vier van de VVOB.

Voor de VVOB en zijn goedgekeurde projecten gelden binnen de administratie dezelfde begrotingstechnische procedures voor controle en evaluatie als voor de NGO's en andere gesubsidieerde instellingen. Ik verwijs ook naar de vertegenwoordiging van de fracties van het Vlaams Parlement in de bestuursorganen van de VVOB.

Ik heb de indruk dat de interpellant een zekere achterdocht koestert tegenover de Vlaamse regering, althans wat ontwikkelingsbeleid betreft. In het verleden werd reeds verschillende malen een overzicht gegeven van de beslissingen, standpunten, realisaties en evaluaties in de samenwerking met de partnerlanden en van de initiatieven op bilateraal en multilateraal vlak. Hieronder vielen ook de initiatieven inzake duurzame ontwikkeling. Daarenboven geven ook de jaarlijkse beleidsbrieven informatie over de geplande initiatieven.

Tijdens een uitvoerige bespreking van het verdrag met Zuid-Afrika in de commissievergaderingen van 20 oktober 1997, 8 januari 1998 en 15 januari 1998 werd u omstandig geïnformeerd over de gesteunde projecten in de samenwerking met Zuid-Afrika. Hetzelfde geldt voor de samenwerking met Chili en voor de samenwerkingsakkoorden met de IAO en de Unesco. Ik heb bij verschillende gelegenheden mijn bereidheid getoond om een globale gedachtewisseling te houden met de commissie over het multilaterale luik van ons buitenlands beleid in het algemeen en over onze samenwerking met internationale organisaties in het bijzonder.

In de samenwerking met de Unesco ligt de nadruk op de wetenschappen. In de autonome Palestijnse gebieden wordt een centrum uitgebouwd voor het beheer van water, dé uitdaging in deze regio voor deze en de volgende eeuw. Met de samenwerking met de IAO pogen we de sociaal-economische verbetering in het algemeen en de verbetering van de arbeidsomgeving in het bijzonder in een aantal landen te bewerkstelligen.

Momenteel lopen de volgende projecten. Er wordt een opleidingsprogramma uitgebouwd voor consultants voor bedrijfsbeheer van KMO's in Chili. Verschillende fracties hebben daarop aangedron-

Van den Brande

gen. Er wordt een vormings- en adviescentrum opgericht in Vietnam. We werken aan de organisatie en het beheer van werknemersorganisaties in de Palestijnse Autonome gebieden.

Mevrouw Verwimp, u hebt de terechte wens geuit goed geïnformeerd te worden. We hebben uitgerekend in manuren en vrouwuren hoeveel nuttige tijd werd uitgetrokken voor het beantwoorden van uw veelvuldige schriftelijke parlementaire vragen. Daarover heb ik een gesprek gehad met de voorzitter van het college van secretarissen-generaal, op zijn verzoek. Daaruit bleek dat een deel van het werk van de administratie wordt besteed aan het beantwoorden van vragen van interpellanten. Mevrouw Verwimp, dat pleit voor u. Het is maar normaal en terecht dat u de nodige informatie wenst te vergaren. Indien dit gebeurt vanuit een groot vertrouwen in het beleid, is dit goed besteed. U dient zich echter goed te realiseren dat aan het beantwoorden van sommige vragen dertig tot veertig uur opzoekingswerk voorafgaat, waarvoor ik de betreffende ambtenaren bij deze ook hulde wens te brengen.

Na deze randopmerking kom ik tot mijn vierde punt. In het federale beleid wordt de term 'concentratiebeleid' gebruikt. In Vlaanderen spreken wij van 'prioritaire partnerlanden'. In het raam van duurzame ontwikkeling zijn dat op dit ogenblik Zuid-Afrika en Chili. Dit sluit niet uit dat voor bepaalde domeinen ook met andere landen wordt samengewerkt. Enkele voorbeelden : Vlaanderen werkt via de VVOB samen met China op het vlak van onderwijs ; in het kader van de universitaire samenwerking besteedt Vlaanderen aandacht aan de internationale samenwerking in Vietnam en er is ook nog de nieuwe samenwerking die met Cuba en Palestina wordt opgestart.

Op uw vraag over het overleg met de federale overheid kan ik antwoorden dat ik deze vraag reeds naar aanleiding van een IMCBB heb geformuleerd. Over de schuldherschikking – een onderwerp dat ook door de heer Van Grembergen werd aangehaald – kan ik u zeggen dat dit punt zeker op de agenda zal staan van één van de volgende IMCBB's. Daarbij moeten we niet alleen oog hebben voor wat nuttig kan zijn, maar ook voor wat nutteloos dreigt te worden.

Het vijfde punt uit mijn antwoord behandelt het onderzoek van de ingediende projecten. Bij het onderzoek van de ingediende projecten gaat de administratie Buitenlands Beleid ervan uit dat

alleen projecten die een werkelijk partnerschap tot stand kunnen brengen met de buitenlandse partner in aanmerking komen voor subsidiëring. Verder verwijs ik naar het beleidsplan 'Vlaanderen in de Wereld : samenwerken in verantwoordelijkheid en solidariteit voor een duurzame ontwikkeling'. Hierin wordt gesteld dat het essentieel is dat de partner uit het ontwikkelingsland een gelijkwaardige inbreng heeft in het ontwerp en de uitvoering van het project of programma, dat moet beantwoorden aan de reële ontwikkelingsbehoeften en -prioriteiten van het betrokken land. Er wordt voorkeur gegeven aan acties, projecten en programma's die een interdisciplinaire of een geïntegreerde benadering van de ontwikkeling vooropstellen en die ook passen in een meerjarenplanning.

Het zesde punt in mijn antwoord is dat de administratie Buitenlands Beleid er bij het onderzoek van de ingediende projecten steeds van uit gaat dat de meest achtergestelde bevolkingsgroepen het eerst in aanmerking komen voor projecten met Vlaamse partners. Immers, wanneer geen aandacht wordt besteed aan de armste en achtergestelde groepen in een samenleving, creëert dit een spanning die het ontwikkelings- en democratiseringsproces eerder belemmert dan bevordert, wat op zijn beurt de kans op slagen van een duurzaam ontwikkelingsbeleid ernstig hypothekeert.

Van de totale steun die de Vlaamse overheid in het kader van het buitenlands beleid aan duurzame ontwikkelingsprojecten besteedt, gaat ongeveer 75 percent naar projecten in de sociale sector in de brede betekenis van het woord. Het gaat steeds om projecten die niet in aanmerking komen voor ABOS-steun en waarmee Vlaanderen een toegevoegde waarde kan creëren.

Graag illustreer ik dit met enkele voorbeelden uit Zuid-Afrika en Chili. In Zuid-Afrika is er in 1996 de ondersteuning van de Waarheidscommissie ; de opleiding van 1.500 landbouwers door Boskop in het kader van een landherverdelingsprogramma in de Westkaap in de periode 1997-1999 ; de ontwikkeling van de technische capaciteiten van achtergestelde bevolkingsgroepen en de basisopleiding boekhouding en management via de "Get Ahead Foundation" en het "Institution Building, Training and Job Creation"-programma in de periode 1996-1997. Voor Chili geef ik het voorbeeld van het centrum voor manuele opleiding in timmerwerk en loodgieterij voor kinderen met een lichte hersenafwijking in Viña del Mar, tot stand gekomen in samenwerking met de VZW Coöperatie Vrij Technisch Onderwijs West-Vlaanderen.

Van den Brande

De samenstelling van de adviescommissie ontwikkelingssamenwerking wordt bepaald door het besluit van de Vlaamse regering van 22 december 1994 tot regeling van de erkenning van ontwikkelingsfondsen en ontwikkelingsprojecten en de waarborgverlening aan erkende ontwikkelingsfondsen. In artikel 1 lezen we dat voor de toepassing van dit besluit onder adviescommissie ontwikkelingssamenwerking wordt verstaan : 'een commissie die bestaat uit vijf leden, waarvan drie leden worden voorgedragen door de Vlaamse regering, één lid wordt voorgedragen door de Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en Technische Bijstand en één lid wordt voorgedragen door de administratie Externe Betrekkingen'. Indien u met personen met terreinervaring mensen uit de NGO's bedoelt, dan lijkt het mij niet aangewezen deze in de adviescommissie op te nemen omdat zij ondanks hun interessante expertise en deskundigheid tegelijk rechter en partij zijn. Ik herinner eraan dat tijdens de bespreking van het beleidsplan een gelijkaardige redenering werd ontwikkeld met betrekking tot de VVOB.

Het achtste punt in mijn antwoord betreft het onderzoek van de projectvoorstellen. Opdat de financiële middelen voor duurzame ontwikkeling doelmatig worden aangewend bij het toekennen van financiële steun, worden de projectvoorstellen onderzocht op de volgende punten : de kwaliteit van het voorgestelde partnership ; de expertise van de betrokken Vlaamse partner of partners en de geschiktheid van de lokale partner ; de gerichtheid van de projecten op duurzame resultaten en de ruimte die ze laten voor een eigen inbreng van de lokale partner ; het nut van de projecten op korte en lange termijn voor de bevolking en de geselecteerde doelgroepen ; de herkenbaarheid van de projecten en van het aandeel daarin van Vlaanderen ; en tot slot de demonstratie- en pilootwaarde met het oog op de toepasbaarheid van de resultaten op ruimere schaal.

Momenteel werkt de administratie Buitenlands Beleid aan een doelmatigheidsanalyse inzake ontwikkelingssamenwerking. Deze oefening wordt eind dit jaar afgerond. Op basis van de resultaten zal de administratie Buitenlands Beleid voorstellen uitwerken over de subsidiëring van projecten inzake ontwikkelingssamenwerking. U zult zich nog herinneren dat wij een soortgelijke analyse hebben laten maken van de projecten Oost- en Centraal-Europa, waarbij we een grondig onderzoek hebben laten uitvoeren naar de doeltreffendheid. Ook inzake evaluatie en controle van de gesubsidieerde

projecten zal deze administratie voorstellen formuleren. Zoals reeds eerder gesteld zijn de subsidies voor duurzame ontwikkeling aan dezelfde controle- en evaluatieprocedures onderworpen als andere subsidies.

Wat uw negende vraag betreft, verwijs ik naar het antwoord dat ik op uw vierde vraag heb gegeven. In antwoord op uw tiende vraag verwijs ik naar de beleidsbrief 'Vlaams Buitenlands Beleid 1999', waarin u de voornaamste verwezenlijkingen van het laatste jaar op het vlak van sensibilisering en educatie terugvindt. Samen met Coprogram werd het afgelopen jaar naar een juiste formule gezocht om het educatiewerk rond internationale samenwerking te bevorderen via verspreiding en promotie van bestaande leermiddelen. Hiertoe hebben het Belgisch Comité voor Unicef, Broederlijk Delen, het Nationaal Centrum voor Ontwikkelingssamenwerking, Vredeseilanden-Coopibo en Wereldsolidariteit op 29 april 1998 de VZW VLIO of Vlaamse dienst verspreiding Leermiddelen Internationale Opvoeding, opgericht. Dit gebeurde met financiële steun van de Vlaamse overheid, namelijk 3,8 miljoen frank in 1998 en 12,5 miljoen frank op jaarbasis in de volgende jaren. De VZW VLIO zal nog dit jaar operationeel worden.

Het hoofddoel is het educatiewerk inzake internationale samenwerking te bevorderen door de verspreiding en promotie van de bestaande leermiddelen. Concreet betekent dat : de uitbouw van een gemeenschappelijke dienstverlening van de NGO-sector met betrekking tot de ontsluiting, verspreiding en promotie van hun leermiddelen voor de actoren binnen het onderwijs ; de organisatie van een centrale dienst voor het ter beschikking stellen van faciliteiten aan partners in de regio of in de provincie ; coördinatie en overleg binnen de NGO-sector en tussen de sector en de onderwijswereld op het vlak van kwaliteit, vraag en aanbod van het educatief materiaal. Een voorafgaandelijk onderzoek naar de aard en doeltreffendheid van de acties inzake informatie en educatie kan een belangrijke bijdrage leveren tot een duurzame, democratische grondslag van het gevoerde beleid en tot een optimale inzet van de beschikbare financiële middelen.

Vanuit die overweging zal dit jaar nog een oproep worden gelanceerd voor onderzoek in verband met de gehanteerde educatieve methodieken in de NGO-sector in het perspectief van een algemene kwaliteitsverbetering van het ontwikkelingseducatiewerk.

Van den Brande

De Vlaamse regering ondersteunt IPS-Vlaanderen, een persagentschap dat deel uitmaakt van een internationaal nieuwsnetwerk met kantoren of correspondenten in meer dan 100 landen. Dit internationale netwerk brengt dagelijks nieuws in elf talen, waaronder het Nederlands. Vanuit Brussel speelt IPS-Vlaanderen een belangrijke coördinerende en stimulerende rol binnen de Europese operaties van de IPS-groep. IPS brengt nieuws uit ontwikkelingslanden op een manier die dichter aansluit bij de lokale realiteit en meer oog heeft voor de processen achter de nieuwsfeiten. Het volgt ook de internationale instellingen van nabij.

In 1996 en ook dit jaar steunt de Vlaamse regering de stichting Filip De Kok. Deze stichting draagt bij tot derdewereldsensibilisering in Vlaanderen. In 1996 gebeurde dit onder meer door een wedstrijd voor beeldende kunstenaars met als thema 'Kind en de Derde Wereld'.

Ten slotte deel ik u mee dat de Vlaamse regering het Platform Handicap en Ontwikkelingssamenwerking steunt. In 1998 deed ze dat voor 4 miljoen frank. Ook het PHOS draagt bij tot de verspreiding van objectieve informatie over de verschillende aspecten van de ontwikkelingsproblematiek, in het bijzonder over de gehandicapensector.

Tot zover enkele elementen als antwoord op de tien vragen van mevrouw Verwimp. Ik ben bereid meer gedetailleerde gegevens voor het verslag ter beschikking te stellen. Voor enkele essentiële elementen heb ik naar de beleidsbrief 1999 verwezen.

De voorzitter : Mevrouw Verwimp heeft het woord.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Mijnheer de minister-president, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord op mijn uitgebreide vragen. Het parlement heeft als taak te controleren of de uitvoerende macht efficiënt met de middelen van de Vlaamse Gemeenschap omgaat. Dat ligt extra moeilijk voor het buitenlands beleid. We krijgen gemakkelijker zicht op de wijze waarop de middelen in het binnenland worden besteed. Dat is misschien een verklaring voor mijn talrijke en lastige vragen, maar mijn plicht roept nu eenmaal.

U verwees naar een doelmatigheidsanalyse die wordt uitgevoerd voor de diensten die zich met het buitenlands beleid bezighouden. Ik veronderstel dat we over die documenten kunnen beschikken zodra de analyse is afgerond. Dat was trouwens

ook het geval voor de analyse over Centraal- en Oost-Europa. Mijnheer de voorzitter, we kunnen die documenten misschien eens in deze commissie bespreken. Mijnheer de minister-president, als tijdstip schoof u het einde van dit jaar naar voren. Misschien kunnen we dat dan net na nieuwjaar doen.

Minister-president Luc Van den Brande : Mevrouw Verwimp, ik verwees naar Centraal- en Oost-Europa. Er heeft een audit plaatsgevonden die werd besproken. Een doelmatigheidsanalyse is in principe en in de praktijk een intern proces. In een bedrijf is dat trouwens ook het geval, en ik beschouw de administratie als een bedrijf. De vraag is hoe een dossier A of een project X wordt behandeld en of minder stappen of meer efficiëntie mogelijk zijn. Uiteraard zal dat ons op ideeën brengen voor bepaalde projecten.

Mijnheer de voorzitter, ik zal u in januari informeren over de belangrijkste resultaten. De doelmatigheidsanalyse is dan afgerond.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Voor de diensten van minister Demeester werd drie jaar geleden een doelmatigheidsanalyse afgerond. Die werd vrij uitgebreid besproken in verschillende gremia, ook in dit parlement.

Mijnheer de minister-president, u sprak over de VLIO-VZW. Waarom is het een VZW ? Dat wekt bij mij wat argwaan. De dienst werd door drie partijen opgericht, het Vlaams Gewest, de provincie en de NGO's. De middelen komen dan ook hoofdzakelijk van het gewest en de provincie, tenzij u zegt dat ook de NGO's hun bijdrage moeten verhogen. NGO's leven echter vooral bij de gratie van subsidies. Het wordt in dat geval dus een beetje een broekzak-vestzakoperatie. In welke mate biedt de nu opgezette overeenkomst zekerheid gedurende een aantal jaren ?

De voorzitter : Dat staat heel duidelijk in de beleidsbrief 1998-1999 vermeld.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : De diensten van Financiën hebben gevraagd om de middelen voor VLIO van Buitenlands Beleid en van Onderwijs te spreiden. Mijnheer de minister-president, strookt dat met uw opinie ? U gaat er immers altijd van uit dat het buitenlands beleid onder één enkele minister moet vallen ? Ik dacht dat u voorstander was van een horizontaal beleid.

Minister-president Luc Van den Brande : Er is ook een limiet aan het horizontale. Er moet altijd ruimte bestaan voor initiatieven, maar ze moeten wel

Van den Brande

passen in een algemene visie. Alle zaken die functioneel met elkaar verbonden moeten zijn, zijn dat ook. We zullen op die weg voortgaan. Het is verstandig om buitenlands beleid, buitenlandse handel, het aantrekken van investeringen en de algemene lijnen van samenwerking in één pakket onder te brengen. Dat sluit evenwel niet uit dat een aantal initiatieven kunnen worden genomen op het vlak van onderwijs.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Leermiddelen zijn toch ruimer dan enkel onderwijs. Het kan toch niet dat de school nogmaals voor alles moet instaan. Het maatschappelijk vlak is immers ruimer.

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : Het punt over de VZW staat duidelijk in de beleidsbrief. We zijn er geen lid van. Het gaat daarentegen over de betrokken instellingen en associaties die samen een initiatief hebben genomen. Ik vond het beter om dat voor te stellen dan om een eigen dienst op te richten.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 16.22 uur.*
